

O scurtă incursiune în trecutul zbuciumat al omenirii

Cele mai mari pandemii din istorie

Azi, întreaga omenire pare să se lupte cu un nou tip de virus, care, la momentul de față, cauzează sute sau chiar mii de decese în fiecare zi.

Coronavirus Wuhan, așa cu a fost inițial denumit, a început pe 12 decembrie 2019, în centrul orașului comercial Wuhan, China, fiind considerat o pneumonie apărută din motive necunoscute. Cazurile au început să se înmulțească tot mai repede și, constatând că au de-a face cu un nou tip de virus, piața de negustori a fost închisă pe 1 ianuarie 2020, persoanele care prezentau simptome fiind imediat izolate. După dezvoltarea unui test de polimerizare în lanț, au fost găsite 41 de persoane infectate cu 2019-nCov, dintre care numai doi erau lucrători de la standurile pieței (așa cum scrie Organizația Mondială a Sănătății). Toate tabloidele și tot ce înseamnă social-media a explodat odată cu această descoperire, fiind imediat urmate de tot felul de aberații, dezinformări și teorii ale conspirației. După aproape nouă luni, în care toate țările lumii au încercat să-i găsească un leac, s-a constatat că acest virus e cu mult mai puternic decât se credea inițial, iar întrebarea care se află acum pe buzele tuturor este: „De ce?”, de ce lumea l-a considerat inofensiv? Răspunsul a fost dat chiar de către cercetători de la Oxford, care îl considerau asemănător, chiar identic, cu marea gripa spaniolă ce a lovit Europa în 1918. Inițial, acest virus a fost comparat cu alte pandemii care au făcut ravagii în Europa, considerându-se că leacul primordial ar fi căldura, teorie doborâtă odată cu venirea verii.

În continuare, voi prezenta, pe scurt, cele mai rele pandemii care au avut un rezultat dezastruos atât pentru Europa, cât și pentru Asia, și care persistă până în ziua de azi.

Moartea Neagră

Prima pe această listă este „Ciuma bubonică” sau moartea neagră, care a fost una dintre cele mai violente pandemii, cauzată de bacteria *Yersinia pestis*, transmisă de puricii șobolanilor, a căror gazdă devenea omul odată cu moartea șobolanilor. În principiu, pandemia a avut la bază lupta dintre șobolanii negri și cei gri (purătorii bolii), care fuseseră aduși din Asia de către vasele europene. Boala avea ca simptome principale durerile îngrozitoare, frisoane și transpirație, începând în Asia și devastând apoi China de Est și India, ajungând în Europa, în 1347. Virusul a fost diferit de răceală, din cauza unor umflături numite „bubone”, care, la început erau roz, apoi purpurii, iar la final, negre, victimele mureau în chinuri groaznice. Primul val a fost în 1351, al doilea între 1361-1369, apoi, a apărut,

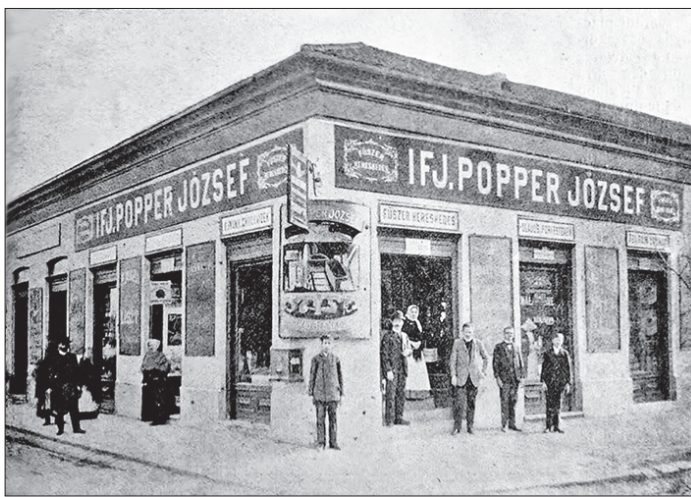

cu regularitate până la sfârșitul secolului XV. Mai târziu, în 1665, a venit un nou val, când au murit aproximativ 100.000 de oameni. Pesta nu a dispărut nici până astăzi. La sfârșitul secolului XIX, a reapărut în Asia și doar în India a făcut 6.000.000 de victime; tot aici, în 1995, a cauzat pierderea multor vieți omenești. Bogați, săraci, tineri și bătrâni au murit deopotrivă, boala neținând seama de vârstă.

O altă boală, poate la fel de rea ca și cuima sau chiar mai rea, este Poliomiela, boala care afectează sistemul nervos, distrugând neuronii motorii, având ca rezultat slăbirea mușchilor și paralizia, această boală există de mii de ani însă în stare latentă, începând să afecteze mare parte din populația lumii abia în 1881, iar în 1890, cazurile celor infectați de poliomiela au crescut dramatic. 90% dintre cei care erau infectați cu poliomiela erau asimptomatici, ei contribuind la răspândirea bolii fără a ști. După 70 de ani, în care mii de copii și adulți au paralizat după ce s-au infectat, a început marea cursă pentru găsirea unui leac. În 1950, vaccinul împotriva virusului reduce semnificativ numărul de caruri, în 1980 cazurile scad cu peste 99%, de la 350.000 cazuri, la 406 (datează Organizația Mondială a Sănătății). Cei care reușeau să supraviețuiască acestei boli rămâneau cu sechele pe viață. Această boală continuă să facă victime până și în ziua de azi.

Gripa spaniolă

Gripa spaniolă, cea cu care mulți specialiști au comparat Covidul, este una dintre cele mai mari catastrofe ale secolului XX, care a traversat lumea în trei valuri, dintre care al doilea, din toamna anului 1918, a fost cel mai sever. Istoricii confirmă faptul că virusul a făcut ravagii în tranșeele Primului Război Mondial, omorând soldați pe măsură ce înainta. Cei care

au supraviețuit în tranșee au dus apoi virusul acasă. John Oxford, un virusolog din Marea Britanie, susține de multă vreme că primul focar a apărut într-o tabără militară, la Étapes, pe coasta franceză de nord. Aici se înregistrase, încă din 1916, apariția unor cazuri de „bronșită purulentă”, caracterizată de o nuanță albastruie a feței. Una dintre „surprizele” aduse de gripa spaniolă a fost că persoanele de 20 sau 30 de ani au fost deosebit de vulnerabile, în timp ce persoanele în vârstă – în mod normal un grup de risc pentru gripă – au fost, de fapt, mai puțin expuși pericolului decât în timpul epidemiilor de gripă din deceniile anterioare. La finalul acestei catastrofe, se considera că medicina s-a dezvoltat destul de mult încât azi orice virus să poată fi detectat și stopat la timp. Variola, a patra cea mai mare catastrofă a lumii moderne, a omorât și deformat un număr imens de oameni de-a lungul secolelor. Numai în secolul al XX-lea au murit de variolă între 300 și 500 de milioane de oameni. În 1967, s-au îmbolnăvit de variolă circa 15 milioane de oameni și au căzut victime acestei boli două milioane. În același an, Organizația Mondială a Sănătății a desfășurat o campanie intensă de vaccinare și de informare a opiniei publice cu privire la această boală.

În 1977, variola a fost total eradicată. De atunci nu s-a mai semnalat nici un caz. Variola este singura afecțiune contagioasă ai cărei germeni au fost total eliminați din mediul natural. Variola se localizează în vasele de sânge mici de piele, în gură și gât. Variola majoră, o boală mult mai gravă, are o rată de mortalitate globală de 30-35%. Variola minoră provoacă o formă mai ușoară de boală, care ucide aproximativ 1% din victimele sale. Complicații pe termen lung, din cauza infecției cu variola majoră, includ cicatrici caracteristice, de obicei pe față, care apar la 65-85% din supraviețuitori. Orbirea e rezultatul unor ulcerări corneene și cicatrici, iar deformațiile la nivelul membrilor din cauza artritei și osteomielitei sunt complicații mai puțin frecvente, observate la aproximativ 2-5% din cazuri.

Cele enumerate mai sus sunt doar o parte dintre bolile colosale care au omorât oameni din Europa și nu numai, iar acum, la 50 de ani distanță de cea mai nemiloasă pandemie, ne confruntăm cu un nou tip de virus care ajunge să pună la pământ societatea modernă, economii și să omoare mii de oameni din întreaga lume.

■ Isabel DAVID, elevă, Liceul „Don Orione”, voluntară EduBiz

Scriitorul, în Agora

D'ale pandemiei

Un faimos ziarist american, Horace White, se întreba „de ce există atât de multe ciudățenii în jurnalism, de ce atât de multe falsuri?” De ce a ajuns presa (o anumită parte a presei, desigur, nu e, din ferice, și cazul cotidianului *Crișana* - n.m. A.Sf.) – dominată de situații și indivizi fără relevanță publică?”

Doar că, m-am gândit, există în Agora, Cetate, viața cetățenească și unele situații, întâmplări și scene din arealul obștei care par insignifiante, mărunte, dar, totuși, au un anume miez revelator, civic cu preponderență. Cum ar fi, de pildă, și cele de mai jos.

Pe la-nceputul „domniei” lui Covid-19, era prin martie, fiind eu trecut de „fatidica” limită de vârstă (65), aveam dreptul (pentru, cică, protecția mea!) la două ore (11- 13) de... ieșire în decor socio-existențial. Urcam pe Tiva (de la marca Kreativ) mea, bicicleta, și umpleam cu pedalaj intens acele pricajite 120 de minute pandemice.

Veneam dinspre piste ce-nsoțesc pârâul Peța, în aval, până la ieșirea din urbe, și mi-am zis că mi-ar prinde bine un „relaș” de vreo 10 minute pe o bancă din Parcul „22 Decembrie”.

Locuisem vreo 10 ani într-un bloc de prin zonă, pe Grigore Ureche, când Dița și Ela (fiicele) se duceau la „grădi” și gimnaziu. Rememoram întâmplări, dar nu eram chiar la zi cu stricta actualitate a stării de urgență pandemice, care interzicea, între altele, adăstarea prin parcuri și, deci, în caz contrar, erai pasibil de amendă.

Așadar, stăteam pe-o bancă, înspre „Sextil Pușcariu”, când, după câteva minute, văd o femeie și doi tineri deambulând prin parc, venind spre mine, dânsa ducând de curelușă un ditamai rotweiller, fără botniță și sporovăind cu sânge, făcând gesturi largi, energice. Când au trecut prin dreptul meu, i-am atenționat că impozantul patrupeze ar trebui să poarte ustensila cu pricina, o hotărâre a Consiliului Local stipulând, în lipsa acesteia, o amendă de 1500 lei. „Pe noi nu ne interesează!”- mi-a spus, răstit, unul dintre inși. Ei, dar nu bine și-a rostit replica aia ofuscată, că văd polițaiul care dirija circulația la intersecție, venind, dinspre capătul aleii, înspre noi. Mă gândeam că-i va aborda pe cei trei (cu Lăbuș, patru) dar nu. Omul legii a trecut nonșalant pe lângă aceștia, venind glonț spre mine. Atunci am realizat că nu aveam nici acea declarație la mine. Zic: Să trăiți, ați trecut pe lângă un pitbull fără botniță, nu vă supărați.

„Ău, nici n-am observat” – zice, apoi face stânga-mprejur, spre potențialii contravenienți. Aud în urmă: „Auziți, de ce nu are botniță câinele ăsta de talie mare?”. Altceva n-am mai auzit, pentru că, cu Tiva mea, bicicleta, am făcut roii spre pista adecvată a străzii Horia, perpendiculară pe Parcul „22”.

Nu știu dacă cei trei au fost amendați, pe bună dreptate, dar i-am mulțumit în sinea mea acelui „prieten al omului” de talie mare. Pentru că, dacă ar fi fost de talie mică, probabil că aș fi fost chiar eu... bun de plată. Eram la începutul pandemiei, când trebuia să stau în „arest” la domiciliu, chipurile, pentru a fi protejat: de contactul direct cu mișcarea, cu aerul și cu soarele. Curat protecție, bre trio Vela, Raed și Tătaru!...

■ Alexandru SFÂRLEA